

Kvalitetsvurdering af

Østsjællandss Museum

2017

Indhold

Indhold.....	2
Slots- og Kulturstyrelsens samlede vurdering	3
Fakta om Østsjællands Museum	6
Kvalitetsvurderingens fokusområder	7
Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse	7
Ressourcegrundlag	9
Forskning	12
Formidling	14
Samlingsvaretagelse	16
Museumslovens kapitel 8.....	19
Baggrund.....	21
1. Kvalitetsvurderingsforløbet på Østsjællands Museum.....	21
2. Om Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger	22

Slots- og Kulturstyrelsens samlede vurdering

Denne kvalitetsvurderingsrapport følger op på Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetsvurdering af Østsjællands Museum i 2013 og gør status for udviklingen og kvaliteten af museets arbejde.

Det er Slots- og Kulturstyrelsens samlede vurdering, at Østsjællands Museums opgavevaretagelse er tilfredsstillende.

Museets opgavevaretagelse blev ved kvalitetsvurderingen i 2013 vurderet til at være meget tilfredsstillende, og Slots- og Kulturstyrelsen konstaterede et år efter denne vurdering, at museet havde fulgt tilfredsstillende op på en række forhold, der var blevet påpeget, herunder:

- Museet ville justere sin overordnede strategi og skærpe det lokalhistoriske faglige fokus.
- Museet havde justeret sin organisation og havde ansat en kulturhistoriker med faglig kapacitet inden for nyere tids lokale kulturhistorie.
- Museet var i færd med at formulere mål for og prioritere flere ressourcer til forskningen og formidlingen på nyere tids området.
- Museet havde taget væsentlige initiativer til forbedring af bevaringsforholdene for samlingen fra nyere tid.
- Som et led i strategiarbejdet var museet i gang med at afklare det fremtidige bygningsbehov.

Med disse tiltag fra museet afsluttede Slots- og Kulturstyrelsen i april 2015 kvalitetsvurderingen fra 2013.

Siden da har en række forhold og omstændigheder bevirket, at museet er blevet bremsset i sin videre udvikling, hvilket har givet uro om museet og anledning til bekymring om museets bæredygtighed i forhold til de opgaver, museet står overfor. På denne baggrund iværksatte styrelsen i marts 2017 en fornyet kvalitetsvurdering af museet.

Museet arbejder fortsat strategisk med udvikling af den samlede virksomhed. Forskningen på det naturhistoriske område er stadig omfattende og på højt kvalitativt niveau, det høje niveau for museets formidling er på visse områder fastholdt og videreudviklet, og der er sket yderligere indsats for og forbedring af samlingsvaretagelsen. Der er dog også fortsat – og nu i yderligere grad – en udfordring i forhold til den faglige profil og opgavevaretagelse inden for nyere tids kulturhistorie – både forsknings- og formidlingsmæssigt. Museet er fortsat udfordret af en stor bygningsmasse/flere besøgssteder, hvor der endnu ikke er sket afklaring af bygningens/besøgsstedets værdi og potentiale i forhold til indsats og ressourceforbrug. Større udviklingsprojekter, bl.a. i forhold til verdensarven, udstillingshal i Højerup, modernisering af museet i Haslev mv., er fortsat ikke projekteret og finansieret.

Styrelsen er bekendt med, at der i de to tilskudsydende kommuner i maj 2017 er truffet politisk beslutning om, at museet og de to kommuner skal indlede dialog om eventuel indgåelse af samarbejdsaftale med et andet statsanerkendt museum i forhold til ledelse, udvikling og drift af museet. En endelig afklaring heraf udestår, og der er – så vidt styrelsen er orienteret – endnu ikke truffet beslutning om, hvornår der skal foreligge afklaring.

Det er helt afgørende for museets videre udvikling og handlemuligheder samt for nært forestående nødvendige prioriteringer og beslutninger, at der hurtigst muligt, mellem museet og de to kommuner, opnås enighed og træffes endelig beslutning om, dels den overordnede retning for museets faglige arbejde, samt hvorvidt Østsjællands Museum skal arbejde hen mod en samarbejdsaftale med et andet statsanerkendt museum eller mod fortsat selvstændighed. Der bør træffes og være implementeret en række grundlæggende beslutninger om museet, som bør være håndteret, før man drøfter en eventuel samarbejdsaftale med et andet museum.

Denne kvalitetsvurdering og styrelsens anbefalinger er baseret på, at museet (indtil videre) forbliver et selvstændigt statsanerkendt museum. Det er styrelsens vurdering, at der er behov for at (gen)skabe ro om museet, herunder konsolidere organisationsændringer, fastansætte ny direktør, skabe rum og mulighed for, at en ny samlet ledelse – i dialog med de to kommuner – får prioriteret og gennemført nødvendige tilpasninger og tiltag for museets videre udvikling på såvel det korte som længere sigte. Dette vil kunne skabe et bedre grundlag for en eventuel senere beslutning om behovet for og merværdien ved en fusion – også for en ekstern part.

Kvalitetsvurdering i 2013

Østsjællands Museum blev kvalitetsvurderet af Slots- og Kulturstyrelsen i 2013. Styrelsen konstaterede bl.a. følgende i rapporten fra 2013:

- At museets opgavevaretagelse, samlet set, var meget tilfredsstillende.
- At museet med et strategisk afsæt arbejdede på den kvalitative udvikling af virksomheden.
- At museet særligt havde markeret sig med en stærk og klar faglig profil inden for kalkens geologi og kulturhistorie samt koldkrigshistorien.
- At museet lagde væsentlige ressourcer i arbejdet for at få Stevns Klint påtaget på UNESCOs Verdensarvsliste.
- At museet havde behov for at få skærpet den faglige profil inden for nyere tids lokale kulturhistorie og få udfoldet det forsknings- og formidlingsmæssige potentiale heri.
- At museet visse steder var udfordret af dårlige bevaringsforhold for samlingen, der skulle rettes op på.
- At museet havde en stor bygningsmasse, og burde overveje, om værdien heraf stod i et rimeligt forhold til ressourceforbruget til drift og vedligehold.

Kvalitetsvurderingsrapporten fra 2013 kan læses her:

http://slks.dk/fileadmin/user_upload/dokumenter/KS/institutioner/museer/Museumsdrift/Kvalitetsvurdering/Kvalitetsvurdering_af_OEstsjaellands_Museum.pdf

Fakta om Østsjællanders Museum

Østsjællanders Museum er et statsanerkendt museum med ansvar for nyere tids kulturhistorie i Faxe og Stevns kommuner og for naturhistorie (geologi) i Faxe, Stevns, Greve, Køge, Solrød og Vordingborg kommuner.

Østsjællanders Museum er en selvejende institution.

Museet modtager årligt kommunalt driftstilskud fra Stevns og Faxe kommuner. Stevns Kommune er museets offentlige hovedtilskudsyder og tilsynsførende myndighed.

Museet er oprettet i 1994 ved en fusion af Stevns Museum (grundlagt 1922) og Faxe Geologiske Museum (grundlagt 1963).

I 2008 blev tilføjet besøgsstederne Geomuseum Faxe og Koldkrigsmuseum Stevnfort. I 2010 blev Haslev Museum en del af museet.

Østsjællanders Museumsforening (262 medlemmer) understøtter museets arbejde.

Museet har syv besøgssteder heraf to med almindelig adgang for besøgende:

- Koldkrigsmuseum Stevnfort
- Geomuseum Faxe
- Stevns Museum (åben efter bestilling)
- Haslev Museum (midlertidigt lukket)
- Stevns Naturcenter (åben efter bestilling)
- Rytterskolen (åben efter bestilling)
- Rasmus Svendsens Skole (åben efter bestilling).

Nøgletal for museet 2016

- Museets samlede omsætning var på 16,1 mio. kr.
- Museet rådede over 23,6 fastansatte årsværk, heraf 6 fastansatte videnskabelige årsværk
- Museet havde 81.909 brugere (delvist skønnet).

Kvalitetsvurderingens fokusområder

Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse

a. Arbejdsgrundlag

I kvalitetsvurderingen i 2013 blev det påpeget, at museet arbejdede på et strategisk grundlag og 1havde et klart fagligt fokus for sin virksomhed: Kalkens geologi, kalkens kulturhistorie og Den Kolde Krig. Styrelsen anbefalede museet at prioritere en skærpelse af det lokalhistoriske faglige fokus for nyere tid, der er en del af museets vedtægtsbestemte ansvarsområde.

Kvalitetsvurdering 2017:

- Museet prioriterer fortsat at have særligt fagligt fokus på kalkens geologi, kalkens kulturhistorie og den kolde krig samt sikring, forvaltning og udvikling af Stevns Klint som verdensarvssted. Der hersker dog uklarhed om museets rolle i forhold til sidstnævnte jf. afsnit om formidling (nedenfor).
- Museet har i 2017 udarbejdet og vedtaget en moderniseringsplan med nye ambitiøse mål for Østsjællands Museum. Moderniseringsplanen beskriver en række udgiftskrævende museumsprojekter (en geologisk feltstation, ny udstillingshal i Højerup, nyt hovedsæde på Stevnsfortet, modernisering af museet i Haslev, udvikling af et verdensarvsbesøgscenter i Boesdal og etablering af fællesmagasin Haslev). Projekterne er ikke prioriterede og fortsat ufinansierede.
- Det administrative niveau i de to kommuner oplyser, at de ikke har kendskab til museets moderniseringsplan.
- Museet arbejder desuden på en ny langsigtet strategi for hele Østsjællands Museums virksomhed, herunder delstrategier for den faglige opgavevaretagelse.
- Der er i de to kommuner truffet politisk beslutning om, at museet og de to kommuner skal indlede dialog om eventuel indgåelse af samarbejdsaftale med et andet statsanerkendt museum i forhold til ledelse, udvikling og drift af museet. Formålet hermed er ikke nærmere defineret. En endelig afklaring udestår herunder afklaring af tidshorisont.

b. Organisation

I kvalitetsvurderingen i 2013 blev det påpeget, at museets organisationsstruktur understøttede museets opgavevaretagelse og udvikling.

Kvalitetsvurdering 2017:

- Museets organisationsstruktur er ændret, men den reflekterer fortsat de museumsfaglige opgaver i ansvarsområdet såvel som varetagelsen af de ledelsesmæssige og økonomisk-administrative opgaver.

- Museet har fortsat relevante faste strukturer og procedurer for ledermøder, personalemøder, kommunikation mv., der sikrer koordinering og videndeling.
- Museet har fortsat en nedskrevet aftale med de to kommuner om drift og udvikling af museet. Driftsaftalen er fra 2010 og afspejler derfor ikke museets moderniseringsplan.
- Museet har fortsat en støtteforening i form af Østsjællands Museumsforening med ca. 260 medlemmer.

c. Ledelse

I kvalitetsvurderingen i 2013 blev det påpeget, at museet havde etableret en ledelsesstruktur, der understøttede museets opgavevaretagelse og udvikling. Museet havde forholdt sig til Kulturministeriets "Anbefalinger for god ledelse i selvejende institutioner", og ved udpegning til bestyrelsen blev det prioriteret, at medlemmerne havde relevante professionelle kompetencer.

Kvalitetsvurdering 2017:

- Vedtægternes bestemmelser om udpegning til bestyrelsen blev ændret i 2016 med henblik på at styrke bestyrelsens professionelle kompetencer. Museet oplyser, at formanden for bestyrelsen og fire øvrige bestyrelsesmedlemmer nu er udpeget på baggrund af særlige professionelle kompetencer.
- Borgmestrene i de to tilskudsydende kommuner, Stevn og Faxe, har fast sæde i bestyrelsen fra 1. januar 2017.
- Ledelsesstrukturen er styrket for så vidt angår museets økonomi og administration ved oprettelsen af en ny stilling som økonomi- og administrationschef.
- Museet har siden foråret 2016 været uden fastansat direktør. En konstitueret direktør er forlænget i flere omgange, og der er fortsat ingen afklaring i forhold til fastansættelse af ny direktør.

Det er meget tilfredsstillende

- at museet fortsat har et klart fagligt fokus for sin virksomhed, og fortsat arbejder strategisk med udvikling af den samlede virksomhed.

Det er tilfredsstillende

- at museet fortsat har en organisation, der understøtter museets virksomhed, og har tilrettelagt strukturer og procedurer for koordinering og videndeling
- at museet fortsat har fokus på professionalisering af sin bestyrelse, og har ændret sine vedtægter med henblik herpå
- at museet har taget initiativ til at føre sine vedtægter ajour med den gældende museumslov og med driftstilskudsloven

- at museet har udarbejdet en moderniseringsplan, der definerer nogle aktuelle indsatsområder og projekter
- at en langsigtet strategi for museets samlede virksomhed og udvikling er under udarbejdelse.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museets mange udgiftskrævende projekter i moderniseringsplanen er uprioriterede og ufinansierede.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at der ikke opleves fælles fodslag om museets drift og udvikling mellem museet og de to kommuner, herunder at de to kulturforvaltninger ikke har kendskab til museets moderniseringsplan, som er godkendt i museets bestyrelse, hvor begge borgmestere har sæde
- at der ikke foreligger nærmere afklaring af mål og gevinst med en eventuel fusion med et andet statsanerkendt museum
- at museet siden foråret 2016 ikke har haft en fastansat direktør.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet i dialog med de to kommuner hurtigst muligt tilvejebringer en nærmere afklaring af retning for og fælles fodslag om museets videre udvikling
- at museets bestyrelse hurtigst muligt træffer beslutning om fastansættelse af en direktør for museet
- at museet på baggrund af afklaring om den fremtidige retning foretager prioritering - og lægger nærmere plan for finansiering - af de mange udviklingsprojekter i moderniseringsplanen samt udarbejder en langsigtet strategi for den samlede virksomheden. Det bør indgå i museets overvejelser og prioritering, om det ikke er nødvendigt, at der sker afvikling af noget for at give rum for udvikling af andet.

Ressourcegrundlag

a. Økonomi

Ved kvalitetsvurderingen i 2013 var museets samlede omsætning 18,9 mio. kr., hvoraf 4,3 mio. kr. var driftstilskud fra Stevns og Faxe kommuner. Ikke-offentlige tilskud udgjorde 5,7 mio. kr.

Kvalitetsvurdering 2017:

- Museets samlede omsætning i 2016 var på 16,1 mio. kr. Indtægterne fordelte sig således:

○ Driftstilskud fra staten:	2,3 mio. kr.
○ Tilskud fra Stevns Kommune	2,6 mio. kr.
○ Tilskud fra Faxe Kommune	2,6 mio. kr.
○ Udviklingsgruppen Stevns Klint	1,0 mio. kr.
○ Ikke-offentlige tilskud	0,7 mio. kr.
○ Egen indtjening	5,0 mio. kr.
○ Øvrige indtægter	1,9 mio. kr.
Egenkapital 2016	5,9 mio. kr.
Resultat for 2016	0,7 mio. kr.

Tilskuddet fra Udviklingsgruppen Stevns Klint bestod af 0,5 mio. kr. til museets formidling af Verdensarv Stevns Klint og 0,5 mio. kr. til museets udvikling af et koncept for et nyt besøgscenter i Boesdal kalkgrav. Øvrige indtægter var i hovedsagen (1,8 mio. kr.) lønrefusion i forbindelse med fleksjobs.

Museet har budgetteret med et underskud på godt 0,7 mio. kr. i 2017 svarende til over 5 % af de samlede forventede udgifter. Underskuddet forventes dækket af effektiviseringer og likvide midler. Stevns Kommunes Økonomiudvalg har på baggrund af uddybende forklaring fra museet og museets revisor godkendt museets budget for 2017, men samtidig iværksat skærpet tilsyn i form af kvartalsvis økonomiopfølgning.

b. Medarbejdere

Ved kvalitetsvurderingen i 2013 havde museet 16 fastansatte årsværk, heraf 7 videnskabelige. Styrelsen fandt det meget tilfredsstillende, at 40 % af de fastansatte medarbejdere havde en relevant faglig baggrund i forhold til museets ansvarsområde.

Kvalitetsvurdering 2017:

- Museet rådede i 2016 over 23,6 fastansatte årsværk, heraf 6 videnskabelige årsværk.
- 2,7 årsværk blev udført af medarbejdere på ph.d. niveau eller derover.
- 5,4 fastansatte årsværk blev udført af medarbejdere i fleksjob.
- 0,9 årsværk blev udført af medarbejdere i tidsbegrænset ansættelse.
- Ca. 1 årsværk blev udført af frivillige.
- Museet oplevede i 2016 en betydelig personaleudskiftning, men har i 2017 fastansatte videnskabelige medarbejdere, der modsvarer museets samlede faglige ansvarsområder.

c. Bygninger

I kvalitetsvurderingen i 2013 blev det påpeget, at museet rådede over bygninger på syv besøgsadresser og fire magasinlokaliteter. Styrelsen anbefalede, at museet overvejede de enkelte bygningers betydning for museets faglige arbejde og udvikling set i forhold til ressourceforbruget ved drift og vedligeholdelse. Styrelsen anbefalede, at museet udarbejdede en prioriteret plan for drift og vedligehold af den del af bygningsmassen, som museet var ansvarlig for. I 2013 udgjorde museets udgifter til bygningsdrift 12 % af de samlede udgifter.

Kvalitetsvurdering 2017:

- Museet har fortsat bygninger på syv besøgssteder, men aktuelt er kun to åbne for offentligheden i.h.t. annoncerede åbningstider.
- Museet har reduceret antallet af magasinlokaliteter fra fire til tre.
- Det udestår, at se det fulde udbytte af museets overvejelser om de enkelte bygningers relevans for museets virksomhed og udvikling.
- Museet mangler fortsat en langsigtet plan for vedligeholdelsen af de bygninger, som museet er ansvarlig for.
- Museets udgifter til bygningsdrift er steget siden 2013, og udgjorde i 2016 17,4 % af de samlede udgifter.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet fortsat har god økonomisk opbakning fra de tilskudsydende kommuner, herunder at de kommunale driftstilskud siden 2013 er steget med ca. 20 %, samt i forhold til vilkår for brugen af kommunale bygninger, og at museet fortsat har en stor egen indtjening på entré, der bidrager væsentligt til den samlede økonomi.

Det er tilfredsstillende:

- at museets offentlige driftstilskud er stabile, og at museet fortsat kan tiltrække ikke-offentlige tilskud til sin virksomhed
- at museet siden 2013 har samlet sine magasinlokaliteter på færre adresser
- at museet har fastansatte videnskabelige medarbejdere, der modsvarer museets naturhistoriske og kulturhistoriske ansvarsområder, heraf to på ph.d. niveau.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museets ikke-offentlige tilskud er væsentligt reduceret i perioden fra 2013 til 2016
- at udgifterne til bygningsdrift udgør en stigende andel, og i 2016 udgjorde 17,4 % af de samlede udgifter at museet fortsat er forpligtet på bygninger på syv besøgsadresser, selvom kun to er åbne for offentligheden i.h.t. annoncerede åbningstider, og at det fortsat udestår at se udbyttet af museets overvejelser om de enkelte bygningers betydning og relevans for museets virksomhed og udvikling

- at museet fortsat mangler en prioriteret vedligeholdelsesplan for sin bygningsmasse.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museet budgetterer med et underskud i 2017 svarrende til over 5 % af de samlede forventede udgifter i 2017. Styrelsen noterer sig, at Stevn's Kommune har iværksat kvartalsvis økonomiopfølgning.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet har fokus dels på økonomistyring og på at bringe sin økonomi i balance, dels på at opretholde det forhøjede kommunale tilskud og fortsat arbejde for at tiltrække flere ikke-offentlige tilskud til sin virksomhed
- at museet overvejer de enkelte bygningers anvendelse og betydning for museets faglige arbejde og udvikling, og afvikler de overflødige
- at museet udarbejder en lagsigtet, prioriteret plan for drift, bevaring og vedligehold af sin bygningsmasse
- at museet fortsat prioriterer fastansættelse af videnskabeligt personale med henblik på den fortsatte kvalitative udvikling af museets samlede virksomhed.

Forskning

Museet er forpligtet til at forske inden for sit ansvarsområde og stille sin viden til rådighed for omverdenen. Museets forskning er videnskabeligt arbejde baseret på faglige problemstillinger relateret til museets ansvarsområde.

I kvalitetsvurderingen i 2013 blev det påpeget, at museet havde en nedskreven forskningsstrategi, drev relevant naturhistorisk forskning, og publicerede på internationalt niveau. Det blev påpeget, at museets forskningsstrategi ikke omfattede den lokale nyere tids kulturhistorie, og at museet de foregående fire år ikke havde publiceret forskning i den del af ansvarsområdet. Styrelsen anbefalede, at museet udbyggede sin forskningsstrategi med mål for forskningen i nyere tids lokale kulturhistorie, og forskede og publicerede på niveau med museets naturhistoriske forskning.

Kvalitetsvurdering 2017:

- Til brug for Slots- og Kulturstyrelsens vurdering af forskningen har museet indsendt en oversigt over sine forskningspublikationer for perioden 2013-2016. Det fremgår, at museet

har produceret 22 fagfællebedømte naturhistoriske forskningsarbejder, der i hovedsagen er publiceret i internationale tidsskrifter.

- Den naturhistoriske forskning udføres i hovedsagen af en enkelt medarbejder.
- Gennem nu otte år har museet ikke publiceret forskning inden for nyere tids kulturhistorie.
- Museets moderniseringsplan (2017) indeholder planer for styrkelse af forskningen og et forskningsprojekt inden for Den Kolde Krig, der aktuelt er blevet fondsfinansieret.
- Museet arbejder på en ny samlet forskningsstrategi som led i den langsigtede strategi for det samlede museum.
- Museet indgår i relevante faglige netværk, og samarbejder med andre museer og vidensinstitutioner om sin forskning.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet fortsat forsker på internationalt niveau indenfor sit naturhistoriske ansvarsområde
- at museets naturhistoriske forskning - med høj frekvens - publiceres i relevante fagfællebedømte medier, nationalt og internationalt
- at museet indgår i relevante faglige netværk og samarbejder, nationalt og internationalt om sin naturhistoriske forskning.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har en ny strategi for den samlede forskning på vej.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museets naturhistoriske forskning i hovedsagen hviler på en enkelt medarbejder, hvilket gør forskningsarbejdet sårbart
- at museets moderniseringsplan for styrkelse af den kulturhistoriske forskning, alene omfatter Den Kolde Krig.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museet de sidste otte år ikke har publiceret forskning inden for nyere tids kulturhistorie.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet prioriterer ressourcer til at bringe forskning og publicering i nyere tids kulturhistorie på niveau med museets naturhistoriske forskning og publicering

- at museets nye forskningsstrategi får et klart afsæt i museets formål og samlede ansvarsområde, formulerer konkrete, prioriterede mål for forskningen, og forholder sig til den nødvendige medarbejder- og resourceallokering
 - at varetagelsen af museets forskning bredes ud til flere medarbejdere med henblik på at sikre viden for museet og undgå unødigt sårbarhed i forskningsarbejdet.
-

Formidling

Museet er forpligtet til at formidle sit ansvarsområde for offentligheden. Gennem formidling bringer museet sin forskningsbaserede viden i spil i institutionen, i forhold til borgerne og det omgivende samfund.

I kvalitetsvurderingen i 2013 blev det påpeget, at museet, på strategisk grundlag, drev en omfattende og differentieret formidlingsvirksomhed målrettet forskellige brugergrupper. At museet havde medarbejdere med professionelle formidlingskompetencer, der indgik i relevante faglige netværk med henblik på den fortsatte udvikling af området. Det blev dog også påpeget, at formidlingen af nyere tids lokale kulturhistorie var underprioriteret. Museet havde gode, relevante undervisningstilbud, der var udviklet i samarbejde med undervisningssektoren, og som blev benyttet i vidt omfang. Ved et aktivt og professionelt formidlingsarbejde bidrog museet væsentligt til realiseringen af Stevns Klint som verdensarv.

Kvalitetsvurdering 2017:

- Museet driver fortsat en aktiv, bredspektret formidling, analog og digital, i og uden for museet, målrettet forskellige brugergrupper.
- Museets formidlingsmedarbejdere er uddannede til opgaven, og indgår i relevante netværk på området.
- Museets formidling af Den Kolde Krig tiltrækker nogle brugergrupper, der er underrepræsenteret på andre museer.
- museet har skriftlige samarbejdsaftaler med undervisningssektoren og annoncerede undervisningstilbud, der er koordinerede med læreplaner og mål i sektoren.
- Museet arbejder på en ny samlet formidlingsstrategi for hele Østsjællands Museum.
- Museets moderniseringsplan omfatter ambitiøse mål for de kommende års udvikling af Østsjællands Museums formidling.
- Udviklingsprojekterne i moderniseringsplanen er ikke prioriteret og foreløbigt ufinansieret, og udtrykker dermed snarere en hensigt.

- Museets formidling af nyere tids lokale kulturhistorie er fortsat underprioriteret. Museet har midlertidigt lukket de to kulturhistoriske museumsafdelinger, Haslev Museum og Stevns Museum, for almindeligt besøg. Udvikling af de to besøgssteder er fortsat under afklaring.
- Der er pt. ingen planer for udvikling af Rytterskolen og Rasmus Svendsens skole.
- Museets aktive oplysnings- og formidlingsindsats og samarbejde med relevante myndigheder og andre interessenter har bidraget væsentlig til, at Stevns Klint er kommet på UNESCOs liste over verdensarv. Den konkrete verdensarvsudstilling på Stevns Museum er midlertidigt lukket grundet bevaringsforhold i bygningen. Museet tilbyder en række andre formidlingsaktiviteter af Stevns Klint. En særbevilling til formålet fra Udviklingsgruppen Stevns Klint er ydet i 2016 og 2017. Bevillingen for 2017 er dog tilbageholdt grundet manglende leverance fra museet.
- Det udestår dels at realisere planerne for et formidlings-/besøgscenter i Boesdal for verdensarven og et støttepunkt for formidling af Stevns Klint ved Højrup, dels at få museets rolle heri klart defineret. Museet har pt. trukket sig ud af foreningssamarbejdet om verdensarvs Stevns, bl.a. grundet uklarheder om samarbejdsflader og museets fremtidige rolle i formidlingen og bevaringen af Stevns Klint.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museets mangeårige oplysnings- og formidlingsarbejde har bidraget til, at Stevns Klint i 2014 blev optaget på UNESCOs verdensarvsliste
- at museet fortsat driver en aktiv formidling af sit naturhistoriske ansvarsområde såvel som af Den Kolde Krig, der er en del af museets ansvar inden for nyere tids kulturhistorie
- at formidlingen er differentieret ved brug af varierende formidlingsformer - analoge og digitale, i og uden for museet - og er målrettet forskellige brugergrupper
- at museet har annoncerede undervisningstilbud, der er udviklet i samarbejde med undervisningssektoren og er differentierede til læreplaner og mål i sektoren.

Det er tilfredsstillende:

- at museet fortsat er engageret i formidlingen af Stevns Klint som verdensarvssted, om end der er uoverensstemmelse mellem museet og Udviklingsgruppen om museets leverancer
- at museet har en ny samlet strategi for sit formidlingsarbejde under udarbejdelse
- at museets formidlingsmedarbejdere er uddannede til opgaven, og indgår i relevante netværk på området
- at museet tiltrækker nogle brugergrupper, der er underrepræsenterede på andre museer.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at der fortsat ikke er planer for udvikling af museets brug af Rytterskolen og Rasmus Svendsens skole.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museets formidling af nyere tids lokale kulturhistorie fortsat er underprioriteret og aktuelt yderligere nedprioriteret ved midlertidig lukningen af Stevns Museum og Haslev Museum for almindeligt besøg
- at der er uklarheder om samarbejdsflader og museets fremtidige rolle i formidlingen og bevaringen af Stevns Klint.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet specifikt opprioriterer formidlingen af nyere tids lokale kulturhistorie, og bringer den på niveau med formidlingen af museets øvrige ansvarsområder
- at museet i samarbejde med de øvrige interessenter omkring UNESCO sitet snarest får klarlagt og defineret museets rolle i forhold til verdensarv Stevns Klint
- at museet tager stilling til dets fremtidige brug af Rytterskolen og Rasmus Svendsens skole
- at museets kommende formidlingsstrategi tager afsæt i museets formål og samlede ansvarsområde, formulerer konkrete, prioriterede mål for formidlingen, og forholder sig til den nødvendige ressourceallokering.

Samlingsvaretagelse

a. Indsamling

Museet er forpligtet til systematisk at indsamle genstande og anden dokumentation inden for sit vedtægtsbestemte ansvarsområde. Indsamlingen skal være baseret på en aktiv, men restriktiv praksis, der udspringer af museets forskning.

I kvalitetsvurderingen i 2013 blev det påpeget, at museets indsamling havde klar forbindelse til museets strategi, hvilede på nedskrevne retningslinjer, og sikrede en aktiv, restriktiv og fagligt begrundet indsamlingspraksis indenfor ansvarsområdet og fokusområderne. Museet koordinerede konsekvent sit indsamlingsarbejde med andre museer.

Kvalitetsvurdering 2017:

- Museet arbejder på en ny langsigtet strategi for hele Østsjællands Museum, herunder for museets indsamling
- Museet vil, i henhold til sin moderniseringsplan, arbejde strategisk med indsamling og udskillelse for at optimere brugen af museets ressourcer

- Aktuelt indsamler museet minimalt i sit ansvarsområde
- Indsamlingen har forbindelse til museets forskning, og begrundes som led i registreringen
- Museet har skriftlige retningslinjer for modtagelse/indkomst af genstande
- Museet koordinerer sin indsamling med andre museer
- Museets samling omfatter ca. 25.000 inventarnumre. Tilvæksten i 2016 var 3 genstande.

b. Registrering & Indberetning

Museet er forpligtet til at registrere og indberette sin samling til de centrale kulturarvsregistre: Museernes Samlinger og Kunstindeks Danmark (KiD). Registreringen skal ske efter fastlagte standarder, der muliggør udveksling af data nationalt og internationalt.

I kvalitetsvurderingen i 2013 blev det påpeget, at hele museets samling var registreret, og hele den kulturhistoriske del var indberettet til det centrale kulturarvsregister. Det udestod at tage stilling til, hvilke genstande fra det tidligere, ikke-statsanerkendte Haslev Museum, der skulle optages i samlingen. Museets naturhistoriske samling - der ikke er omfattet af indberetningspligt - var registreret digitalt efter internationale geologiske standarder.

Museet havde en strategi for sit registreringsarbejde, konkretiseret i en arbejdsplan og i nedskrevne retningslinjer for registreringsarbejdet. Museet rådede over personale med relevante registreringskompetencer, og havde en god systematisk praksis på området.

Kvalitetsvurdering 2017:

- Museet arbejder på en ny langsigtet strategi for hele Østsjællands Museums virksomhed, herunder for varetagelsen af registreringsarbejdet.
- Museet råder fortsat over personale med relevante registreringskompetencer, der indgår i faglige netværk om registreringsarbejdet.
- Museets registreringer angiver en museumsfaglig begrundelse for indsamlingen.
- Museets kulturhistoriske samling er - med få undtagelser - registreret og indberettet til de centrale kulturarvsregistre.
- Museet har gennemgået samlingen i Haslev Museum og taget stilling til hvilke dele, der skulle optages i Østsjællands Museums samling. De optagne genstande er registreret og med få undtagelser indberettet.
- Museet har i 2016 optaget visse genstande og interiører i Stevnfortet i sin samling, og disse er endnu ikke fuldt registreret og indberettet til de centrale registre.
- Museets naturhistoriske samling er fortsat velregistreret og nu også under indberetning til de naturhistoriske museers fælles digitale register, Specify.

c. Bevaring

Museet er forpligtet til at bevare sin samling for eftertiden. Bevaringsarbejdet består af såvel en præventiv som udbedrende indsats i forhold til samlingens forsknings- og formidlingsmæssige værdi. Bevaring omfatter museets magasinering, sikring, tilsyn og konservering af samlingerne.

I kvalitetsvurderingen i 2013 blev det påpeget, at museet havde en nedskrevet strategi for sit bevaringsarbejde og arbejdede målrettet og systematisk efter en samlet prioriteret bevaringsplan. Generelt var bevaringsindsatsen såvel som bevaringsforholdene i museets magasiner og udstillingsområder tilfredsstillende. I samarbejde med Bevaringscenter Næstved havde museet fået et overblik over bevaringsproblemer i Stevns Museum, og der var etableret nødvendige foranstaltninger til forbedring af forholdene.

Museet vurderede i 2013, at samlingen efter bevaringstilstand fordelte sig således:

55 % i formidlingseget eller stabiliseret tilstand, 45 % i behandlingskrævende eller svært skadet tilstand

Kvalitetsvurdering 2017:

- Museets bevaringsforhold i udstillinger og magasiner er generelt tilfredsstillende.
- Et mindre magasin er afviklet, et andet er under afvikling (opsagt med udgangen af 2017), og der er sket oprydning og forbedring af bevaringsforholdene i to blivende magasiner.
- Museet har generelt truffet passende foranstaltninger til sikring af samlingen mod brand, tyveri, hærværk og vandskade. Museet har desuden udarbejdet en evakueringsplan.
- Museet har fortsat udfordringer hvad angår bevaringsforholdene i Stevns Museum, hvor foranstaltningerne til forbedring af klimaet i udstillingen har været utilstrækkelige. Luftfugtigheden er fortsat for høj, hvilket bevirker udbredte angreb af skimmelsvamp og insekter til skade for bevaringen af museumsgenstandene og for publikum og personale. Museet har af samme grund lukket Stevns Museum for besøgende, og arbejder for at flytte genstandene.
- Museet har med virkning fra 1. januar 2017 opsagt samarbejdsaftalen med Bevaringscenter Næstved og sine andele heri (Nu Bevaringscenter Sjælland).
- Museet vil fremover rekvirere bevaringsfaglige ydelser ad hoc og selv stå for en større del af det nødvendige bevaringsarbejde. Museet vurderer i 2017, at samlingen efter bevaringstilstand fordeler sig således:
- 80 % i formidlingseget eller stabiliseret tilstand, 20 % i behandlingskrævende eller svært skadet tilstand.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har en ny langsigtet strategi for den samlede virksomhed på vej, herunder for samlingsvaretagelsen

- at museets indsamling er restriktiv og koordineret, sker som led i museets forskning, og begrundes som led i registreringen
- at museet har personale med registreringskompetencer, der indgår i relevant fagligt netværk
- at museets kulturhistoriske samling - med få undtagelser - er registreret og indberettet
- at museets naturhistoriske samling er registreret og under indberetning til de naturhistoriske museers digitale register, Specify
- at museets bevaringsforhold og museets bevaringsindsats generelt er tilfredsstillende
- at museet fortsat følger op på de bevaringsfaglige anbefalinger i kvalitetsvurdering 2013
- at museet har truffet foranstaltninger til sikring af samlingen mod brand, tyveri, hærværk og vandskade samt har udarbejdet en evakueringsplan.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museets aktuelle indsamling er minimal
- at museet fra 2017 har opsagt sin faste samarbejdsaftale med et konserveringscenter uden at indgå anden aftale om regelmæssig konserveringsfaglig bistand.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at bevaringsforholdene i Stevns Museum fortsat er uegnede til opbevaring af museumsgenstande på grund af utilstrækkelige foranstaltninger til forbedring af klimaet.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet tager de nødvendige skridt for at sikre regelmæssig konserveringsfaglig bistand til sit bevaringsarbejde
- at museet med afsæt i Bevaringscenter Sjællands rapport om klimaet i Stevns Museum prioriterer at skabe egnede rammer om genstandene og udbedre skader. Alternativt evakuere genstandene fra området og udbedre skader
- at museet indsamler aktivt og systematisk i ansvarsområdet efter en restriktiv praksis, der udspringer af museets forskning
- at museet fortsætter sit gode, systematiske registreringsarbejde, og indberetter det lille efterslæb i den kulturhistoriske samling, der fortsat udestår.

Museumslovens kapitel 8

De statsanerkendte kulturhistoriske museer skal gennem samarbejde med plan- og fredningsmyndighederne virke for, at væsentlige bevaringsværdier sikres for eftertiden. De statsanerkendte naturhistoriske museer har et særligt ansvar for sikringen af usædvanlige naturhistoriske genstande, der findes i forbindelse med jordarbejder o. lign.

I kvalitetsvurderingen i 2013 blev det påpeget, at Østsjælland Museum havde et velfungerende samarbejde med kommunerne om at sikre de kulturhistoriske bevaringsværdier i den fysiske planlægning. Museet blev på et tidligt tidspunkt inddraget i kommunernes arbejde på området. Hvad angik det naturhistoriske geologiske ansvar, havde museet særligt fokus på Stevns Klint og arbejdede målrettet sammen med hjemkommunen og andre interessenter for sikringen af klintens naturhistoriske værdier og realiseringen af Stevns Klint som UNESCO verdensarv.

Kvalitetsvurdering 2017:

- Museet har fortsat et velfungerende, formaliseret samarbejde med kommunerne i ansvarsområdet om sikringen af de kulturhistoriske bevaringsværdier i den fysiske planlægning.
 - Museet medvirker i planarbejdet, og museets indstillinger bliver i de fleste tilfælde fulgt.
-

Det er tilfredsstillende:

- at museet har et godt samarbejde med kommunerne om sikringen af de kulturhistoriske bevaringsværdier i planlægningen, og at museets indstillinger som oftest bliver fulgt.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet fastholder og udvikler sin rolle som aktør i den fysiske planlægning i samarbejde med de lokale myndigheder.
-

Baggrund

1. Kvalitetsvurderingsforløbet på Østsjælland Museum

Kvalitetsvurderingsbesøget fandt sted d. 18.05. 2017

Tilstede var:

Fra museet:

Bestyrelsesformand Lars Kirdan

Museumsdirektør (konstitueret) Jacob Salvig

Administrationschef Ilse Sørensen

Museumsinspektør Jesper Milàn

Museumsinspektør Berit Stage

Videnskabelig medarbejder Iben Bjørnsson

Registrator Charlotte Benzon

Teknisk driftsmedarbejder Jes Johnsen

Teknisk driftsmedarbejder Jeff Fehler

Fra Stevns Kommune:

Vicekommunaldirektør Bjørn Voltzmann

Fra Faxe Kommune:

Kulturchef Benny Agergaard

Fra Slots- og Kulturstyrelsen:

Chefkonsulent Kathrine Lehmann

Konsulent Sidsel Risted Staun

Specialkonsulent Hans-Henrik Landert

I forbindelse med besøget blev museets udstillinger, magasiner, administrationslokaler mv. besigtiget.

2. Om Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger

Kvalitetsvurderinger er en del af Slots- og Kulturstyrelsens arbejde med at understøtte en kvalitativ og professionel udvikling af museerne og deres opgavevaretagelse.

Slots- og Kulturstyrelsen skal sikre, at museerne lever op til museumsloven samt de mål og standarder, der følger af politiske målsætninger for museumsområdet og samfundsudviklingen generelt.

Gennem de sidste tolv år er der gennemført en række udredninger, analyser og undersøgelser, som på forskellig vis har sigte på udvikling af kvalitet, og som bidrager til at sætte standarder for museernes virksomhed. Det drejer bl.a. sig om:

- Udredningen om bevaring af kulturarven (Kulturministeriet, 2003)
- Udredning om museernes formidling (Kulturministeriet, 2006)
- Forskningsstrategi for Kulturministeriets område (Kulturministeriet, 2009)
- Internationale evaluering af den arkæologiske virksomhed (Kulturministeriet, 2010)
- Den nationale brugerundersøgelse (Kulturstyrelsen, 2009-2014)
- God ledelse af selvejende kulturinstitutioner (Kulturministeriet, 2011)
- Udredning om fremtidens museumslandskab (Kulturministeriet, 2011)
- Kulturministeriets digitaliseringsstrategi 2012 – 2015 (Kulturministeriet, 2012)
- Disse udredninger, analyser og undersøgelser indgår i Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger af de statsanerkendte museer.

Læs mere om kvalitetsvurderinger på Slots- og Kulturstyrelsens hjemmeside: www.slks.dk under museer/museumsvirksomhed/kvalitetsvurdering

Kvalitetsvurderingen indeholder Slots- og Kulturstyrelsens vurderinger af og anbefalinger til museets drift og fortsatte udvikling. Kvalitetsvurderingen giver museets kommunale tilskudsydere en viden om det enkelte museums virksomhed og de rammer, museet arbejder i.

Vurderingsgrundlag

Slots- og Kulturstyrelsens grundlag for at kvalitetsvurdere de statsanerkendte museer består af to dele: For det første museernes indberetninger til Slots- og Kulturstyrelsen, herunder bl.a. museets vedtægter, årsberetning, oversigt over forskningspublikationer samt museets indberetning til Slots- og Kulturstyrelsens museumsstatistik: "Danske museer i tal". For det andet et kvalitetsvurderingsmøde på museet, hvor museets bestyrelse og hovedtilskudsyder, der ofte er museets hjemkommune, deltager.

Der indgår tillige en ekstern sagkyndig vurdering af bevaringsforholdene for museets samling. Den sagkyndige vurdering er indhentet af museet som led i kvalitetsvurderingen.

Slots- og Kulturstyrelsen vurderer på ovenstående grundlag museets opgavevaretagelse og samlede virksomhed i forhold til fire kategorier:

- Meget tilfredsstillende
- Tilfredsstillende
- Ikke helt tilfredsstillende
- Ikke tilfredsstillende

Slots- og Kulturstyrelsens vurderinger og anbefalinger samles i en rapport, der sendes til museet og museets hovedtilskudsyder.

Opfølgning

Museet skal inden for tre måneder efter modtagelsen af rapporten fremlægge en plan for, hvordan det vil følge op på Slots- og Kulturstyrelsens anbefalinger. Slots- og Kulturstyrelsen skal godkende opfølgningsplanen.

Et år efter godkendelse af opfølgningsplanen gennemføres et opfølgningsmøde mellem museet og Slots- og Kulturstyrelsen. Museet skal forud for opfølgningsmødet redegøre skriftligt for status i museets arbejde med opfølgningen. Kvalitetsvurderingen forventes afsluttet efter opfølgningsmødet.